

Tisková zpráva

Občané ČR o tzv. Istanbulské úmluvě – říjen 2019

- ⊙ Více než dvě třetiny (68 %) českých občanů neví, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká. Naopak správné povědomí o tom, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká, má necelá pětina (17 %) českých občanů.
- ⊙ Téměř čtvrtina (24 %) dotázaných se domnívá, že by Parlament ČR měl tzv. Istanbulskou úmluvu schválit, opačný názor zastává 13 % dotázaných a zbývající většina 63 % dotázaných neví.

Zpracovala:
Radka Hanzlová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 587; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

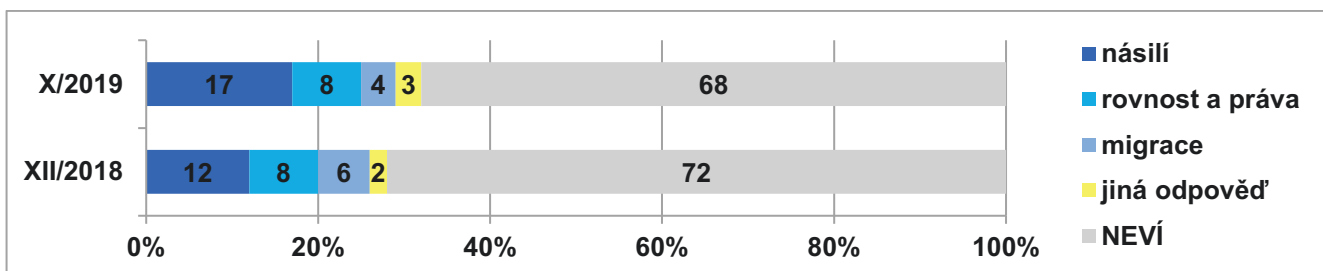
Do říjnového šetření Naše společnost zařadilo CVVM SOÚ AV ČR dvě otázky týkající se aktuálně diskutovaného tématu tzv. Istanbulské úmluvy. Konkrétně nás zajímalo, zdali respondenti vědí, čeho se tato úmluva týká a zda by podle jejich názoru Parlament ČR měl, nebo neměl Istanbulskou úmluvu schválit.

Úmluva Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí, tzv. Istanbulská úmluva, je mezinárodní smlouva Rady Evropy zabývající se tímto závažným porušováním lidských práv. Konkrétně se zaměřuje především na prevenci tohoto násilí, ochranu obětí a stíhání pachatelů genderově podmíněného násilí. Úmluva byla přijata Výborem ministrů Rady Evropy 7. dubna 2011 a k podpisům se otevřela 11. května 2011 u příležitosti 121. zasedání Výboru ministrů v Istanbulu, odkud tak získala svůj zkrácený název. V platnost vstoupila 1. srpna 2014 po ratifikaci prvními deseti státy. K 1. září 2018 ji ratifikovalo 33 států a dalších 12 států, včetně České republiky, ji zatím pouze podepsalo (Česká republika tuto úmluvu podepsala 2. května 2016).

Nejdříve byla dotázaným položena otevřená otázka¹, ve které měli vlastními slovy říci, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká. Cílem této otázky bylo zjistit, zda dotázaní skutečně vědí, nebo nevědí, jakému tématu se tato úmluva věnuje bez možnosti nápovědy v podobě předdefinovaných odpovědí. Na otázku jsme dostali velké množství odpovědí, které se však velmi často opakovaly nebo vyjadřovaly podobnou podstatu, proto byl vytvořen kódovací klíč s kategoriemi, do kterých byly odpovědi respondentů zařazeny. Je samozřejmé, že všechny odpovědi nelze jednoznačně přiřadit k vytvořeným kódům, a tudíž tyto odpovědi byly zařazeny do kategorie „jiná odpověď“.

Z grafu 1 můžeme jasně vidět, že povědomí českých občanů o tzv. Istanbulské úmluvě je velmi nízké. Konkrétně o málo více než dvě třetiny (68 %) dotázaných nedokázaly na otevřenou otázku odpovědět, což znamená, že neví, čeho se tato úmluva týká. Na druhé straně necelá pětina (17 %) dotázaných správně uvedla, že se tzv. Istanbulská úmluva týká násilí. Méně než desetina dotázaných pak uvedla, že se úmluva týká rovnosti a práv (8 %), a 4 % dotázaných se domnívalo, že jejím tématem je migrace. Zbývající 3 % dotázaných uvedla jinou odpověď. Mezi nimi se nejčastěji opakovalo, že tzv. Istanbulská úmluva se týká změn klimatu, případně Turecka (vstup do EU, válka).

Graf 1: Čeho se týká tzv. Istanbulská úmluva? (v %)

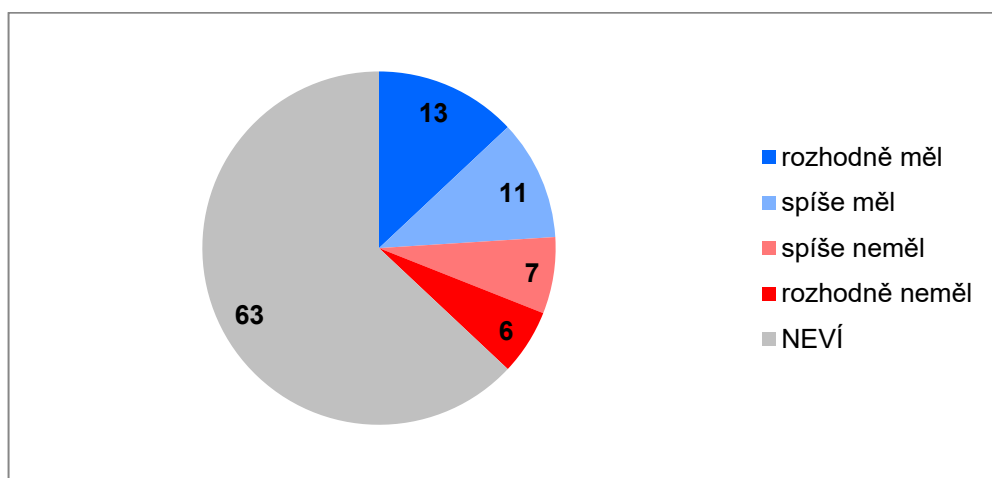
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

¹ Znění otázky: „V poslední době lze zaznamenat diskuzi o tzv. „Istanbulské úmluvě“. Řekněte mi, prosím, čeho se týká:“

Z grafu 1 rovněž můžeme vidět, že v porovnání s výzkumem z prosince minulého roku statisticky významně vzrostl (o 5 procentních bodů) podíl těch, kteří správně vědí, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká, na úkor těch, kteří „neví“ (pokles o 4 procentní body).

Druhá otázka zjišťovala názor dotázaných na to, zda si myslí, že by Parlament ČR měl, nebo neměl tuto tzv. Istanbulskou úmluvu schválit². Výsledky v grafu 2 ukazují, že podobně jako v předchozí otázce většina (63 %) dotázaných neví či nemá názor. Naopak téměř čtvrtina (24 %) dotázaných se domnívá, že by Parlament ČR měl tzv. Istanbulskou úmluvu schválit, z toho 13 % si to myslí rozhodně a 11 % spíše. Opačný názor, že by Parlament ČR neměl úmluvu schválit, zastává o málo více než desetina (13 %) dotázaných, z toho 7 % uvedlo, že by „spíše neměl“ a 6 % že by „rozhodně neměl“.

Graf 2: Měl, nebo neměl by Parlament ČR schválit Istanbulskou úmluvu? (v %)

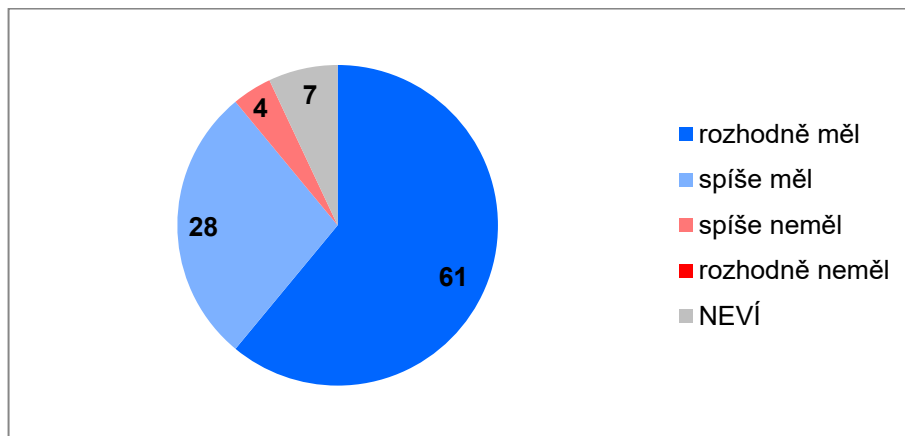
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Detailnější analýza ukázala, že názor, že by Parlament ČR měl tzv. Istanbulskou úmluvu schválit, se častěji objevoval u žen, lidí s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, s dobrou životní úrovní, těch, kteří hodnotí ekonomickou situaci ČR jako dobrou, zajímajících se politiku a z hlediska politické orientace hlásících se k pravici či pravému středu.

Pokud se však podíváme pouze na názor těch, kteří správně vědí, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká, tak získáme velmi rozdílné výsledky (viz graf 3). Z těchto lidí se naprostá většina dotázaných (89 %) domnívá, že by Parlament ČR měl úmluvu schválit, z toho více než tři pětiny (61 %) si to myslí rozhodně a více než čtvrtina (28 %) spíše. Naopak pouze necelá 4 % zastávají opačný názor. Zbývající necelá desetina (7 %) nedokázala odpovědět a zvolila variantu „nevím“.

² Znění otázky: „Myslíte si, že by Parlament ČR měl, nebo neměl schválit Istanbulskou úmluvu?“ Možnosti odpovědí: rozhodně měl, spíše měl, spíše neměl, rozhodně neměl.

Graf 3: Měl, nebo neměl by Parlament ČR schválit Istanbulskou úmluvu? (odpovědi respondentů, kteří vědí, čeho se Istanbulská úmluva týká, v %)

Pozn.: Zahnutí pouze ti, kteří správně vědí, čeho se tzv. Istanbulská úmluva týká.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 10. 2019, 171 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání, které nabízí tabulka 1, můžeme vidět, že i názor českých občanů na schválení či neschválení Istanbulské úmluvy se v průběhu roku trochu změnil, ale pouze v případě, když uvažujeme všechny respondenty. Konkrétně v porovnání s prosincem 2018 vzrostl (o 6 procentních bodů) podíl těch, kteří se domnívají, že by Parlament ČR měl tzv. Istanbulskou úmluvu schválit na úkor těch, kteří nemají názor a volí variantu „nevím“ (pokles o 6 procentních bodů).

Tabulka 1: Měl, nebo neměl by Parlament ČR schválit Istanbulskou úmluvu? – časové srovnání (%)

	XII/2018	X/2019
	Měl / Neměl / Neví	Měl / Neměl / Neví
Všichni respondenti	18/13/69	24/13/63
Pouze ti, kteří správně vědí, čeho se úmluva týká	87/6/7	89/4/7

Pozn.: Měl je součtem odpovědí „rozhodně měl“ a „spíše měl“ a neměl je součtem odpovědí „rozhodně neměl“ a „spíše neměl“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 20. 10. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1021</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>177</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.215; PM.216</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm191107</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>7. listopadu 2019</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Radka Hanzlová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
